

FRANESCA VESILIA

PERA SUPEREA

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese in tota Marti-
sér'a; dar' prenumeratiunile se primescu
in tote dilele. Pretulu pentru Austro-Un-
gari'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru
3 fl., — pentru Romani'a si Ticerile latine
si strete: pre unu anu 8 fl. (20 franci —
ei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr. — l. n.)
Unu numeru singlariticu costa 12 cr. v. a.

Tote siodeniile si assemnatiunile
sunt'u a se tramite la Redacti-
unea diurnalului in Gherl'a (Szamos-
ujvár.) Er' diurnalele de schimb
precum si tote scrierile de a caror'a
aparentia ar' fi a se face mentiune
in acestu diurnalulu sunt'u a se tra-
mite la Proprietariulu diurnalului
M. B. Stanescu in Arad.

Insertiunile se primescu cu 7 cr.
de linia si 30 cr. tase timbrate.
La repetiti mai dese a unora si
acelorasi insertiuni se accorda re-
dacteri insemnate in preiudu de
insertare.

Collectanti de insertiuni se
impartasescu in % cuvenitu.

Abonamentele sunt'u a se face prin assem-
natiuni postale: La REDACTIUNEA DIUR-
NALULUI in Gherl'a Szamosujvár. Cei de
gente barbara si din tiera straina se voru
adresa: in Siberia la Tiarulu, in China la
Ching-chiling-ho, in Persia la Siaculu, in
Asia si in celelalte parti ale lumii la pre-
fectulu Bospo. Pretulu de abonamentu
se primescu in totu soiulu de bani — nu
mai in bani ideali nu.

O casatoria moderna.

— Gluma si nu pré. —

Domnulu J** ntr'o demanétia
Se spala frumosu pe facia,
Apoi dice intru sine:
„Ce va fi óre de mine? . . .
Am avutu averi frumóse
Si venituri numeróse,
Dar' pe gátu in jót le-am datu:
Acum n'am nici . . . mar catu!
Si n'am nici vr'o . . . tria,
Nici o sciintia — var, ie! —
Decátu ceea de spes tu:
Cu care adi a galatu . . .
Mai multu . . . tu est' á! . . .
Ce se facu? . . . foin insurá! . . .
Pan' aveam . . . si averi,
De si mi-plac' de mueri:
Fugeam de casatoria,
Ca si dracu . . . de tamáia.
Dar' — temp'e a mutantur! —
Eu pe capu nu-su tare suru,
Si-o femeia cu avere
Adi mi ar' fi chiar' pe placere!“ . . .

Deci nu multu se mai gandesce,
Ci se imbraca si pornesce
Prin cetate la vénatu,
Cu ochilari inarmatu.
Unu minutu repausu nu-are,
Totu alérga in focare,
Si totu cauta, totu intréba:
Vr'o femeia de-alui tréba.
Sórtea in urma i zimbesce,
Cáci o dama elu gasesce;
Nu-i frumósa, nici e juna,
Dar' de elu cumu-i mai buna:
Cáci se spune cumcá are
Bani multi si-unu dominiu mare.

„Fivat! — strigá cu placere —
Adi vinu merje pe retere,
Si decumra sa' voró!
Luca adi óm si peté!“

Elu se duce in visita,
Anim'a-i cu focu palpita.
Inse ea-i plina de fala,
Si-lu primesce cu recela.
Dar' elu sei cum se incaldiesca
O anima femeiesca!
Deci pe locu cu arte mare
Prinde-a tiese in conversare!
Ce de bani si de mosta
I-au testatu lui pe vecia
Parinti-i candu au moritu!
(De-acea nici n'a pomenitu,
Cá din avut'ia mare
Adi nici o custura n'are.)

Cu-acestu modu de curtenitu
Domnulu J** a isbutitu.
Ea cu ochi mai buoi lu-vede,
Mai aprópe de elu siede,
Si nici ea nu uita-a-i spune
Cá — morindu barbatu-i june —
Ce de galbeni i-a lasatu,
Ce dominiu minunatu! . . .
Nici J** n'a doritu mai multe,
Mai multu nu vré s'o asculte.
„Susu!“ — gandesce in sine indata —
„Susu, acum s'eu nici odata!“
Si-astfelu candu a cugetatu
Josu in genuchi s'a lasatu,
Dicându: „Scumpa te aloru! . . .
Fii a mea, cà-ci de nu . . . moru!“
La inceputu ea se sfiesce,
Dar' in fine-asié graiesce:
„Ai invinsu, angeru inbitu!
Nu doriám se me maritu,
Inse graiu-ti minunatu
Si-ai toi ochi m'au farmecatu,

Fația de iubirea ta
Cine-ar' po'te resistá! . . ."
Si-i dà mân'a. — Preste o luna:
La altariu pop'a-i cununa.

* * *

Dupa lunile de miere
Petrecute in placere
Nevast'a 'ntr'o demanétia
A dísu astfeliu cu blándétia:
„Dragulu meu! m'am urítu tare
Cu orasiulu acestu mare;
Banisiorii, ce-am avutu,
Precum scii, toti au trecutú:
Se esímu de-aici afara,
Vedi, ce tempu frumosu de véra!
Si se mergemu, te-asíu rogá,
In satu la mosi'a ta.“

Elu, punéndu cu infocare
P'a ei mân'a-o sarutare,
Dice: „Angeru scumpu alu meu,
Chiar' asié voiám si eu!
Ast'a-i sí a mea rugare,
Cu cera modificare:
Cá se mergemu mai antaia
Draga, la a t'a mosia.“

— „La a mea?.. Mai tardiu — da!
Adi asiú vré s'o vedu a ta;
A mea-i — lucru cunoscutu,
Si ce-i nou, e mai placutu!
Speru deci, cá m'i ascultá:
Dora nu vei refusá
Scumpei t'ale o placere,
Ce asié cu doru a cere?!“

Elu stá . . . nu scé ce se dica . . .
Peru-i spre ceriu se redica.
„Dina scumpa! — dice 'n fine —
Ce n'asiú face pentru tine,
Se-ti plinescu voia 'ntru tóte . . .
Dar' adi, érta, nu se póte . . .
Duce-te-asiú dar' me mananca,
Cá nu-su gal'a tote inca,
Ce-am dispusu in strainatate
Pentru-a ta comoditate!
Casa-i de 'ntocmitu, nu-mi place! . . .
Par'atunci n'avemu ce face.
Decatu adi inca-a plecă
De-aici la mosi'a ta.
Speru cá nu te vei opune?!“

Acum ea-i in confusiune,
Si nu scie a respunde,
Tulburarea a-si ascunde.
„Dragulu meu! — dice in fine —
Nu voescu mai multu de tine
Se ascundu nimicu . . . Asculta:
Am avutu avere multa,
Ce-i dreptu; primulu meu barbatu
Unu dominiu mi-a lasatu!
Dar' . . . silita fii de sorte,
Cá se-lu vendu dupa-alui mórte . . .
Séu din ce asiú fi traitu,
Pana ce tu m'ai pelítu? . . .
Banii, ce-au mai fostu la mine,
E-am mancatu de-atunci cu tine:
Si-acum n'avemu ce cantá,
Decatu — la mosi'a ta.“

Domnulu J** incremenesce,
Lumea 'n giuru-i se 'nvertesce;
Stá cu mintea tulburata.
Cá si acci ce-si vedu de odata
Nimicite, inghiatiate
Aloru dulci sperantie tóte.
„Ah! — esclama 'nfuriatu —
Tu asié mai insielatu! —“
Apoi ese cu mân'ia . . .

Si de-atunci nu se mai scie
Unde-i, mortu e, séu traesce? . . .
Ea-lu blastema, si-lu gelesce.

P. D.

De dupa Culise.

Frate Gur'a Satului!

Cu mare plecatiune si cu deplina eticheta Te rogu
se me lasi nitielu numai pe mine cu onorabili-Ti lec-
tori, voiu — se le vorbescu eu cev'a, ci in presenti'a
D-Tale nu potu, cáci-Ti sciu neravulu, sciu cá nu Te
poti rablá se lasi pe omu a vorbi in pace, fora de a
Te mestecá in vorb'a lui. — Me lasi? E bine!
Éta-lu cá se duce . . . bata-lu noroculu!

Mi pare bine — domni mei si dómnele mele, par-
donu, fratiloru! 'mi pare bine fratiloru cá remaseramu
siaguri, o se povestímu puçinu; cine se se si culce de
una data cu gainele, cáci e nóptea anu de lunga?!

Ore dusu-s'a Gur'a Satului? S'a dusu? E bine, se
povestímu dara numai noi de noi! O, si multe avemu
de povestitu; asiá dieu domniloru — adeca pardonu
acumu 'mi vine in minte cá -dvóstra sunteti Romani,
si deci nu sunteti domni; nu, cáci nu sunteti decâtu
romani. Sciutu este cá ungurula e nascutu domnu, ji-
danulu jupánu, armeanulu domnisiorn, éra romanulu mē
frate, pretine! De sasi nu póte fi vorb'a aci, nu, cáci
ei-su dragáliti si de calcánie, deci nu au sus de asta
data a intrá jatre noi, adeca nu ne vomu ocupá acumu
de ei, remana afora pona-si voru pane calcanie la stible.
Destulu cá cei lalti: domni, jupáni, domnisiorni si mē-su
nascuti, de aci nu se mai pota abate. .

Apoi hai, de! mi-ar' dice atare sfatosu: mai bine
„me“ in petióre, decâtu „domni“ in genunchi! Si éta
cá nu-i asiá! Indata ce esti „me“ nu aibi dreptulu de a
portá pinteni, chiar' de ai avea atátea incalciaminte incatu
in tóta diu'a se aibi de unde dá o parecchia executorului.
Esti „domnu“ inse? nu te mai intréba nime cá mânca-
tu-ai ceva ori bá, nice cá in padure mergi dupa usca-
turi ori la vale a pescui; ba nici ace'a nu te intréba,
cá esti descultiu ori numai eu capulu golu, ori cumu
e primitu dela unu „domnu“, póte umblá cu pinteni in
draga voia lui! Éta ce cetii in o carte — nu prea ve-
chia: doi calatori — (domni, trebue cá fura domni de
originea susu amintita) inoptasera in unu birtu si cerura
cuartíru preste nópte. Birtasiulu le dete, dar' fiindu ca nu
avea numai o chilia disponibila i incuarterá pe amendoi
acolo. In chilia inse erá numai unu patu, si in elu nu-
mai o plapona, fura deci nevoiti a se culcá ambii in

unulu si acel'asi patu si a se acoperi cu un'a si aceeași plapona. 'Si arunca cismele cu pinteni si cele lalte haine si se dau somnului. La unu tempu de câtev'a ore sosese unu alu treil' caletorin, unu „me“ si si elu pretinde cuar-tiru. I-se si dete, totu in chili'a unde dormiau cei doi pintenati. Acest'a se culcà josu, nefiindu domnu. Dar' elu de josu observà cev'a: unulu din cei ce dormiau in patu erà cu petiòrele esite de sub plapona. Deci cestui de josu fiindu cã nu-lu prindea somnulu, i veni o buna idee. En ghiciti ce? Nu ghiciti? Nu ve-ti capetã premiu! Ve spunu eu dara, ci se nu audia sufletu de omu. Luà blastamatulu de omu — ce erà josu — pintenii de pe cismele celoru din patu si-i legà frumosielu de petiòrele esite de sub plapona. Nou pintenatulu se întórna, ci întornându-se sgãriã pe condormentele. Cef'a se descépta si cã întrebare trage pintenatului o draga de palma cu adaosulu: draculu te-a pusu se te culci incaleciatu?!

Dar' taci amice, i dice pintenatulu, blastamatulu de sluga, cându m'a deseuliatu, a uitatu se-mi ié si pintenii!

Apoi nu-i bine domnu, cându aibi dreptulu de a portã pinteni?!

Éta vine „Gur'a Satului“, nu ve mai spunu nimicu, pòna de alta data.

Slug'a domniavòstra,
plecatiune luna pottescu!
I. P. R.

GASCELE.

— Fabula. —

Cu o prajina mare
Tieranulu gâsce de vëndiare
Mânã la tîrgulu celu frumosu,
Dar' gâscele mergu reu pe josu.
Si elu, spre indemnare,
Grabindu la tîrgu, bateã in cãrdulu loru cãn tare.

Èr' unde de folosu
Séu paguba s'atin'ce,

Nu numai gâscele, chiar' omulu inca plãnge.
Eu nu gasescu de reu tieranulu nici de cumu:
Dar' gâscele altfelu vorbiau deã lui urmare:
Si 'ntãlnindu-se c'unu trecãtoriu pe drumu,

Strigau iu gur'a mare:
— Ah! Ce necasu, ce prigonire!

Vedi cum unu tieranoiu
Si-bate jocu de noi,
Si, fora contenire,

De asta nópte elu ne mânã dinapoi
Cu sânge fórte rece.

Lui nãtãreului prin minte nici cã-i trece
Cã noi ne tragemu dreptu din némulu celu maritu,
Ce Capitoliulu odata a mântuitu:

Cãndu loru spre neuitare,
Romanii multiumiti le-au pusu si serbatóre!

— Si voi totu cu acést'a vreti
Acum marire se aveti?

Loru caletoriulu dise:
— Stramosii nostri mântuisc...

Cunoscu; dar' despre voi,
Istori'a ce spune?

— Nimica; inse noi...

— Cã numai de fripturi — apoi —
Sunteti si bune.

Lasati pe stramosi in pace:
Cu fapt'a-i laudatu acelu care o face!

Acésta fabula s'ar' spune mai curatu,
Dar' gâscele nu-su de întãrtatu.

A. Dónici.

Mendel Becisnigstein.

Eschthi ein linghi thimp dhi pi chindu nu ai fi-chutu io vorbhi la dumitha Bade Gavaro Satului. Schi sciu pentruchi ce? ni a inghetiatu limbhi in ghuro, zicu zoi de nu crezi la mini, intreaba pe cine e vrã. Unu frighi asia de crincena, nu hai vezuthu, dhi chindu eschti, se arda lumini pe afara de chasi, ar inghetia para pi legea mea, dupa cum spune Jupantulu Baronu von Minciucescu, care nu are dathini dhi machen la minciuni, nhor athunci ai fostu asia de frigu chindu elu dhimisa ai fechutu la drumu pin tiara ruseli.

Dhar si nu faci, la horbi multe, che schi achumbai kalt, da nu caldu, dhistulu eschti che nu mergi bene lneruri la tiara lungureschti.

Thoti vrei se faci dreptate, Guvernitoru vrei se faci dhreptate pe dupe spathe, chitancele pe spathe, schi volk pe facia schi pe dhosu cui hai se crezi.

Domnile chei mare, nu i place pe volk, volk nu i place pe domnile schei mare, hunu faci bene schela-althi fachi reu: Schi iachi pozni schi sfada.

Verchivoiu hai tzinutu cu volk, Majtenyi cu domnile schele de pe la Chasinoiu. Verchivoiu nu hai stitu ce dice rhimunulu che nu-i bene si munci cireschele din blidhile cu domni.

Schi achum hai pitzitu, elu Virchivoiu, hai chipithatu in batae dhilu puschi cu Jupantulu Baronu von Majthenyi hunu plumbhi de pistole la peptu a lui in chitu erai se mori, schi dachi mai traeschti, este che inchi nu ai moritu.

Vai fereschi Dumnezen.

Volk pintru asehea, hai fecutu ganze si grose rebellionu, schi revolution, hai schilatu cu grose schi mare, ehutote cha si bati Chasinoiu schelu domnescu, schi se strici feresthile lui cha se nu hai pe unde se mergi la lumini in elu, nu asi vrea se fi fostu cu Chasinoiu domnihesthi athunci pe la Buda-pesti zicu zoi. Dhar inche eschthi schi mai mare treaba.

Amú hai statu cu chapu in talpi die ganze Constablerei, ai vrutu se impraschti pe poporu schi daca nu hai impraschtiatu pe poporu, ai impraschtiathu poporu pe elu.

Shi amú vri schi mare lueru.

Ai vinitu lueri la chitone, a eschitu chitonele cu puschi, cu potrintaschi cu bajoneti cu sabii, cu feliu dhi feliu dhi pe arme o eschitu o clae dhi chetane, schi ce o fecutu? ah! vei! Bade Gavara Satului dhore pe imena alu njeu de eschti drepthi.

Avuzi bñadi, ninorocire! grose Gewalt de pe nhemu
la nostru!

Obitenele o puschatu schi o thilnitu, of vei pe unu
jidanu. Avuzi badni apoi se nu dñori la mini.

O puschatu pe unu jidanu, care ai fostu trimisu
se inveti de pe a statului legi.

Dar bene ai fechutu, de ce nu ai fugitu!

Eu de eram in locu la jele fughiamu de nu mi vede
puschi, nici eu la elu.

Schi mi ciudi, nu ai fostu pe acholo nemtile, hun-
gurestile, slavcile, se schi puschati pe toti, numai se
nu ai jidan, dar stiu dñi ce lai puschatu, ca se nai
nu ai intrucat la Verchivoiu.

Schi Verchivoiu traesti cá se mori si Jupanulu Ba-
ronu, ce a puschatu la elu, fug cá se traeschti.

Jidanulu puschatu, dormi cu stremosii sei. Dieta
achum umbli se faci direptate, schi ce va mai fi, vom
vedhea de se va muie frighi, na mai potu dici nimichi
che mi inghiatia vorbhi pe buze, me inchino cu plecaciune.

Blastemulu turturelei.

*Turturica, spune-mi mie
Ce ambli fora socia?
„Eu ambli, amaru de mine,
Ca celu ce nu are bine
In asta lume amara,
Oh, doru flacara si para!
Avutam unu socioru
Ce me iubea cu amoru,
Dar' vai mie, vñatoriuulu
Li rapí chiaru astadi sborulu,
Si pe mine m'a lasatu
Se traesu totu cu banatu;
Darear' domnulu Domnedieu,
Se se rumpa arculu seu,
Arculu si man'a cea drépta
Cá resplata pentru fapta;
Ochii lui din capu se-i sara
Capulu se-si franga — se piéra,
Eara socior'a lui
Se fie a nimanui,
Cum sumu si eu decñndu elu,
Rapí alu meu turturelu!
„Turturica, sciú ce-asiu dñce?
De mai vrei a fi ferice,
Cum erái cu sociulu teu,
Vino la bordeiuulu meu;
Eu grigia-ti voiú portá,
Nutrementu alesu ti-oiu dá;
Para vei avé viétia
La min' vei avé dulcétia!
Vai, da ce ai cutediatu
A vorbí, tu omu ingratu?
Au nu sciú eu forte bine
Ca unu omu fu cá si tine
Si misielulu de arcasiu,
Nimerniculu nevoiasiu
Care prin a s'a sagéta
Mi-a rapitu sociulu deodata.
Nu, omului eu nu credu,
Ba nice ca potu se-lu vedu,
Fora cátu voiú mai cantá
Pe omu voiú totu blastemá.*

*Turturic'a se repede
Preste campi, poiana verde
Si candu ast'feliu se aventa
Sbiéra jalnicu si cuventa:*

*„Darearu bunulu Domnedieu
Se fie pe gandulu meu:
Crud'a fiéra numitu omu,
Ce ne sagéta din pomu;
Crud'a fiéra vñatoriuulu,
Ce-i gat'a totu cu omorulu,
Se n'aiba parte de bine,
Fia blastematu de mine.
N'aste odichna pe-o ora,
Omu pe omu se se omora,
Arculu lui, acestu amaru,
Se-lu porte totu in zedaru.
De elu se fluere ventulu,
Se se 'ngrozésca pamentulu,
Si cându tiént'a si-o va pune,
Vre-o pasere a repune
Atuncea in acele locu
Se se faca mare focu,
Elu singuru se se 'nfiore
Se vree se se omore,
Ci nici ast'a se n'o pota,
De rísu se fie la glota!
Darear' domnulu celu din ceriu,
Dela acui facia pieru
Pecatosii si pismasii,
Se n'aiba pace arcasii:
Omu pe omu se se omore
Ca fierale rapitore;
Linisce, pace si voia
Se n'aiba fora resboie
Mai crancenc cá de fiera,
Omu de omu nu 'ncapa in tiéra!
Si pre candu ast'feliu cuventa
Turturic'a se aventa
Si in padurea cea verde
Si ie sborulu si se pierde;
De ea atát'a se scie
C'a peritu — neavendu socia!
Multe lupte suntu in lume,
Crudimi multe fora nume,
Se omora omu pe omu
N'are pace omu de omu.
Omenii nu 'ncapu in lume
Se despartu dup'atoru nume
Si porta resboie grose
Vai, resboie sangerose.
Toti se mira, se 'nfiore
Dar' nu stáu, ei totu omora:
Omora parinti pre fii
Prin a lorú blastamatii,
Era fii pre parinti
Li vendu pe cátiva arginti.
Nu mai e linisce 'n lume
Omu pe omu vré a supune
Toti voru mari si tari se fie
In crudimi nu au socie.*

Reteagu, 19/6, 1879.

I. P. R.

Confusiune.

Una mama a tramisu pre fic'a sa in satu dupa
puçinu lapte, cá erá fórte morbósa. Fét'a s'a dusu la
vecin'a sa dupa lapte; insa i-a fostu fórte de graba, si
a disu: lele! m'a tramisu mam'a dupa puçinu doru,
ca asié-i de lapte, cá de trei betesîguri de cându totu
septemanesce si ar' mâncá vre-o dóue pasce calde in
diu'a de mamaliga rece, cá sciú cá a fostu pascile
intru-o sánta vinere, cá mi-o datu mam'a mamaliga
cu borsiu.

Catra unu procuroru.

Veniti toti poeti din lume se tiesemu o hore 'nalta!
Cà voru fi plesnite-o leaca harfele, n'ia fi scandalu..
Déca-o córda va fi rupta, ni-voru da fratii de balta
Ajutoriu, si de minune chiar' in postu vomu face balu.
Veti fi platiti toti p' o forma c' unu colacu si cu-o —
[pragina;

Cà sciu domnii mari ce e bub'a la sermanii lautari.
Cu-unu domnucu avemu de tréba si cu barb'a lui de lâna:
Nobila sciau de lânga cale, resaritu din gaunari . . .

Piramida colosala a sciintieloru moderne
Este fruntea ce noi astadi cu lauri impodobimu.

In burdufa-i gemu cá stupulu tainele cele eterne:
Si dreptate... umanitate... adeverulu celu sublimu . . .

Acestu Faru ce n'are sémenu, ca uriasiu din poveste,
E si angeru, ce stà vecinicu in duelu cu Arimanu.

Porta-a crimeloru povara pe caràri negre, funeste,
Intognu-mai cá dromedariulu prin pustia-unu caravanu . . .

Nu-e mirare, cà-i displace càndu si càndu câte-o vediuta;
Càci unu omu cu grige multa si-economu de burt'a lui,
Pentru lucruri bagatele nu pôte perde minuta

Se tracteze cersitorii cu favoru din daru-altui . . .
Asta-e datina la sluga ce voiesce se întréca

Pe stepànu cu 'ntieleptiunea, — elu prinde toiagit' n' mâni;
Càndu de domnulu seu e vorb'a, elu falosu templele-si fréca

Si mintiesce si e: Amin! cà-e cuventu cu radacini! . . .
..... Càndu càdiu din ceriu dreptatea a càdiutu surda

[si órba,

Si-a donatu cu aceste daruri si p'ai sei superbi preoti..
Pentru-acea „ibis redibis“ dau respunsu cu a loru vórba,

Càndu vr'o bóla alunga servulu la a gratiei loru porti..
Dar' tu omulu nostru falosiu, nu esti stea din asta elica,

De ti-ai jefuitu de nume p' Alesandru Macedonu;
Si ca Cosma facétoriulu de vraciuri tieni apoteca

De lipsa pentru guzanii ce fugu de rusesculu tronu.
Tu iubesci si pe acci'a, cari nu-su de a ta panura;

Lupu-e lupu, totusi iubesc pe mnelulu frumosu si grasu...
Câte fapte se-ti scriu óre, documente de bravura

Unde'n urmele apesarei adénci brasde au remasu?
Câte fapte se-ti scriu óre pe pagina ruginita

Ce-o plânge umanitatea nodu sub teasculu de peritu,
Pe carea tu ai puse vr'o litera aurita

C'ai albitu fruntea cernit'a-unui sufletu asupritu?
Care-e fiintia cea mai drépta? Cea-ce 'n lacrim'a altor'a

'Si mesteca vinu 'nstiela si se'ngrasia càndu-lu bea? . . .
Ori aceea, din ochii carei curge vecinicu lacrimióra

Jalindu viéti'a apesata d'un tiranu cu mâna grea? . . .
Cine face bunatate? Celu-ce-unu falosu cu putere

Totu in lapte si in mnere 'lu scalda pâna 'n grumazu?...
Ori cari dau clemosina unuia sermanu ce pere

Ca proscrisu din omenime?... Spune dreptu, cu ce-ai
[remanu

Detoriu consciintiei tale?... Cu nimicu, a buna séma!?...
O fidela confessiune e rusine de comunu . . .

Dar' ceriulu fértá pecatulu, càndu sci omulu se se téma,
Cà 'n pamentu corpu-i s'a face -- lutu... ér' sufletulu?—

Carbunu!...

Argonauta.

Receptu de instructiune.

Aducemu unu receptu pentru distractiunca tineri-
loru, dupa care scientia se véresce in capu cá si cu
tolceriulu. Acest'a suna: ié doue grame din asié numit'a
ectire cugetatoria, unu gram de scrisulu frumosu, de
stilu si de limb'a magiara ori germana, carea va fi
mai acomodata scopului, unu gram din mitologia, an-
tropolgia, tehnologia, geografia, astronomia, geometria,
logica, matematica, psychologia, istoria universale, bese-
ricéscá, din cea a reformatiunei si din a patriei si din
istoria naturale. Doue dose din calculatiune, un'a din
desemnulu cu man'a libera, cantu, recitare si declamatiune!
adauge dupa placere la aceste ceva latinesce, grecesce,
franciuzesce, anglezesce si italiennesce; mesteca-le bine
la olalta, scutura-le apoi de mai multe ori pe dí si le
dà tineriloru in cantitate de o lingura mare între órele
dela 8—12 a. m. si dela 2—6 d. am. Cà fluiditate
li dà de beutu in órele libere câtiva pundi de lucruri
private, claviru si gimnastica, feteloru pre lânga acestea
inca inodarea (stricàrai), cusuturi, si fierturi in culina.
Déca te vei tiené de acestu receptu, atunci esti satis-
facutu càci pruncii tei voru scí din tóte câte cev'a si
totusi nu voru scí nemica si voru intrece pre parinti;
càci la 14 ani voru portá ochielari si voru fumá su-
gari, ér' fetele voru fi palide, triste si cu mórtea in
spate. Cérea si te vei minuná!

Toalet'a.

Toalet'a e cea mai vechia inventiune femeicéscá. —
Inca Ev'a in paradisu si-a privitu trasurile faciiei si
si-a pieptenatu perulu in oglind'a unu periu. De atunci
tóte muierile 'si au toaleta. Europeenele se rumenescu,
malaicele 'si gaurescu nasulu, samoiedile si-lu turtescu,
ér' irokesele se ungu. Tóte se tienu de toaleta. Sexulu
frumosu nu vré a fi numai frumosu, ei a sí aparé fru-
mosu, si spre ast'a servesce toalet'a. Toalet'a e templulu
comunu alu dameloru, in care se aréta cá imagini in-
velate pentru cea lume, inse toalet'a e si templulu
adeverului candu se aréta si esu nerumenite in form'a
naturale.

Fora toaleta n'ar' fi arta, si fora arta n'ar' fi nece
dame. Decàndu natur'a e asiá de bizara, incàtu de-
bue intocmita si indreptata, trebue se se eschida ori
ce aparintia si forma naturala. Inainte de toaleta dan'a
e numai muiere, — in salonu e dama, in casa mama
si soçia dupa impregiurari, ori cântarétia, ori jocatória
etc. tóte aceste nu potu esistá fora de toaleta. Pentru
ace'a ar' fi fostu mai bine cá mai antaiu se se fi facutu
toalet'a apoi se se fi creatu muierca. Unu poetu vechiu
dice càm negalantu: „unele dame se scóla cá omide din
patu si vinu dela toaleta cá unu flutare.“ Prin ast'a se
schimba spiritulu si se vede metamorfos'a, si candu ele
dáu pré multu din aripi, atunci celu mai bunu mijlocu
este a le luá toalet'a!

CASATORI'A.

Comedia moderna in V acte.

Persónele:

Amantulu,

Amant'a,

Tatalu, Unchiulu, Tutorulu, séu ori cine, care are bani.

Actulu I.

Amantulu intra pre scena, si dice! „Eu te iubescu!“
(Cortin'a cade.)

Actulu II.

Amant'a cade in braçiale amantului dicundu: „si eu te iubescu!“ (Cortin'a cade.)

Actulu III.

Amantulu dice amantei sale: „se ne casatorimu dara:“
Amant'a se cugeta pana ce (cade cortin'a.)

Actulu IV.

Apoi se incepe alu patrulea actu, unde amant'a dice:
„me invoiescu,“ totusi amâna lucrulu pana la

Actulu V,

candu tatalu, unchiulu séu tutorulu 'si dau consensulu
apoi urméza casatori'a si

Comedi'a se fiesce!

Cocón'a Chiriti'a.

Vivatu, vivatu Chiriti'oiá
Vivatu sbenchie de birz'oiá
Óia, óia, óia, óia, óia.
In amoruri se traiéscu
Lumea-'ntreaga se pirléscu
Iasca, iasca, iasca, iasca, iasca.
Trala, la, la, la, la, la, la,
Sái Chiritio 'n jocu!
Trala, la, la, la, la, la, la,
Sái mereu cu focu!

Chiriti'oi'a-i sprincenata
Si cá unu balonu unflata
Lata, lata, lata, lata, lata, lata.
Eleganta si frumósa,
Amazonca, amorósa,

Rósa, rósa, rósa, rósa, rósa, rósa.

Trala, la, la, la, la, la, la,

Sái Chiritio 'n jocu!

Trala, la, la, la, la, la, la,

Sái mereu cu focu!

Chiriti'oi'a cea usióra

Are anima fecióra

Cióra, cióra, cióra, cióra, cióra, cióra.

Ea cu ochiá te atrage,

Si pe sfóra-apoi te trage,

Rage, rage, rage, rage, rage, rage.

Trala, la, la, la, la, la, la,

Sái Chiritio 'n jocu!

Trala, la, la, la, la, la, la,

Sái mereu cu focu!

Chiriti'oi'a-i din natura

Gingasia preste masura,

Sura, sura, sura, sura, sura, sura.

Te sucesce si te 'neurca

De neci Dracu te descurca,

Curca, curca, curca, curca, curca.

Trala, la, la, la, la, la, la,

Sái Chiritio 'n jocu!

Trala, la, la, la, la, la, la,

Sái mereu cu focu!

Ovesulu cá Szolgabiron.

Unu omu s'a dusu la solgabiranu pre ponoslu du-
cându un'a miercia de ovesu cá se-i deia dania.

Dara elu n'a sciutu cum se dica cá se nimeréscu
mai bine la D-lu solgabiranu, si a disu: *Domnule, adeca
japúne!, Maria! a!, am venitu la domnulu ovesu cu
un'a miercia de solgabiranu se-mi faci din dreptu
neróia.*

Care va mánecá oulu?

Trei studenti consateni cu ocaziunea ferieloru de
véra fura invitati la mésa Curatorului primariu din
ace'a comuna.

Tóte mánearile se servirá punctuosu. Catra fine
aduséra pre mésa nescé óue fierte. Dupa datina luara
mai antáiu cei befrani si astfeliu toti dupa etate.

Cându veni róndule la studenti nu mai remase
pre taieriu numai unu ou. — Curatorulu numai decátu
observá acést'a. Deci se întórse catra studenti si dise:

— Din trei, acéla va mánecá oulu, carele i-i va
dedicá o sentintia mai acomodata din scriptura!

Se întielege: antécitatea si aci erá a celui mai
inaintatu in etate. Luá dara acést'a oulu in mána si
sdrobindu-i cógea dise: „*Te-am sdrobitu pre teue,
precum muierea a sdrobitu capulu sicpelui.*“ Alu doi-
lea luându sarea 'lu sará dicundu: „*Si te-am saratu
pre teue cu sarea pamentului.*“ Si dicundu acestea
'lu dede la celu mai teneru. Acést'a luându oulu 'lu
mánecá de-odata dicundu: „*Intra intru bucuri'a Dom-
nului teu!*“

Pre mormentulu unui sgarçitu.

Vrei se scii cene jace 'ntr'acestu mormentu?
Pipaesce si vei aflá din asprulu paméntu!

Restantieri : Bani!!!

PUBLICATIUNILE NOSTRE.

Amicul familiei. Diurnalu socialu, beletristicu si literariu. Va esî in fie-care septemana olata — Dominec'a, in nri câte de 1 — 2 côle, formatu cuartu mare, papiru finu, tipariu indesatu. Va publicâ articlii sociali, poesie, novele, românu, suveniru de caletoria s. a. Vâ tractâ cestiuu literarie si scientificu, cu reflexiune fiendu la cerentiele vietiei practice. Vâ petrece cu atentiune vietia sociala a Romaniloru de pretotindene, precum si a celoru-alalte poporatiuni din patria si strainatate. Pcia unore dulce si satira alêsa va nisui a face câte o ôra placuta familiei strivite de grigile vietiei. Preste totu va nisui a intinde tuturoru individiloru din familia una petrecere nobile si instructiva. Pretiulu de prenumeratiune pre anulu intregu e 5 fl. v. a. pre $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. 50 cr. v. a. — pentru Romani'a si strainatate pre unu anu 13 franci — lei noi, pre $\frac{1}{2}$ anu 7 franci — lei noi. Abonantii pre anulu intregu voru primi cã premiu portretulu distinsulu nostru filologu si istoricu Timoteiu Cipariu — avendu de a solvi numai 30 cr. in pretiulu pacuetarei si a cartei de transportu.

Preotulu romanu. Diurnalu besericescu, scolasticu, si literariu. Va esî in fasciclii lunari câte de 2 $\frac{1}{4}$ — 3 côle, formatu octavu mare, papiru finu, tipariu indesatu; si va publicâ: a) articlii din sfer'a tuturoru scientieloru teologice, — tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali etc. b) articlii din sfer'a educatiunei si instructiunei religiose-morali, — tractate pedagogice, didactice si catechetice etc; c) schitie din vietia celoru mai celebri barbati ai besericeiloru romane si cunoscentie biografice despre sãntii parenti ai besericeii resaritene; d) predice, omilii, catechese si parenese, pre dominece, serbatori si diverse ocasiun, — mai departe predice generali despre virtuti si viciuri precum si predice intocmite pre cele patru anutempuri; e) istorioare, poesii si proverbie morali, precum si ori-ce cuvinte intielepte si ameuante aplicabili la elaborate religiose-morali; f) studii archeologice si documinte istorice din trecutul besericeiloru romine; g) legi si dispusetiuni privitoare la besericele si scôlele romane confesionali; h) Revista besericesca, scolastica si literaria. Din colonele acestei fôie voru fi eschise disputele confesionali, si articlii referitori la cestiuu relegionarie contro-vertate. — Pretiulu de prenumeratiune pre anulu intregu e 4 fl. v. a. pentru Romani'a si strainatate 10 franci — lei noi. — Abonantii pre anulu intregu voru primi cã premiu portretele Archiepiscopiloru-Metropolitu romani Dr. Ioanu Vancea si Mironu Romanulu — avendu de a solvi pentru ambele numai 50 cr. in pretiulu pacuetarei si a cartei de transportu.

Curile Sateanului Romanu. Va esî in fiesce-care luna câte una carte, baremi de una cola, — si va publicâ: a) Descrierea vietiei (biografia) a câte unu barbatu mai vrednicu de amentirea si recunoscentia poporulu romanu; b) Cunoscentie din economia, industria, medicina, juridica s. a.; c) Poesie vechie si nôue, — mai cu sêma de acelea cari atingu mai de-aprôpe pre poporulu nostru si impregiurarile, in cari a traitu si traiesce; d) Novele poporale, istorioare, fabule, anecdote, proverbie si cuvinte intielepte, de invetiatura si petrecere; e) Risete si Zimbete; f) Diverse sciri din lumea mare. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu intregu e numai 1 fl. v. a. (3 franci — lei noi). Abonantii voru primi cã premiu portretulu vestitului Luptatoriu alu Independentiei nationale Avramu Iancu — avendu de a solvi numai 30 cr. in pretiulu pacuetarei si a cartei de transportu.

Higien'a si Scôl'a. Poia pentru sanetate, morbi, Educatiune si instructiune. Va esî in 1/13 di a fiecarei lune in numeri baremi de câte o cõla, si va publicâ: articlii din sfer'a igieniei, medicinei poporale si a educatiunei si instructiunei elementari. Pretiulu de prenumeratiune pe anulu intregu e 2 fl. v. a., pentru Romani'a si strainatate 5 franci — lei noi.

Cur'a Satului. Diurnalu glumeti, sociale-politicu-tocu. Va esî in tôta Marti sêr'a, ilustratu cu caricaturi frumôse; si va publicâ patienile nasdraveniloru aventurieri si biografiile celebriiloru siarlatani ai tempului moderan, — mai departe totu soiulu de articlii de veselie si petrecere: novele, romane, fabule, anecdote, comedii, risete si zimbete, scãnteitutie, puricãrî, furnicaturi, — afora de acc'a va tiené pre cetitorii sei in curentu cu tôte pertractarile si hotaririle ciobobóreloru tierci unguresci si a unoru comitate si comunitati cu sfetnici fora sfatu, precum si cu tôte intemplementele din lumea mare, cari dupa natur'a loru cadu in resortulu lui. Pretiulu de prenumeratiune pre I anu e 6 fl., pre $\frac{1}{2}$ anu 3 fl., pre $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. 50 cr., — pentru Romani'a si strainatate pre I anu 8 fl. (20 franci — lei noi) pre $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. (10 franci — lei noi).

Tôte aceste 5 diurnale de odata abonate costau pre 1 anu intregu numai 16 fl. Abonantii pre anulu intregu la tôte fôiele, primescu si tôte premiale impreunate cu acelea — avendu de a solvi numai 70 cr. in pretiulu pacuetarei si a cartei de transportu.

Colectantii de abonamente primescu gratis totu alu 5-lea esemplariu.

Abonantii acestoru diurnale 'si voru poté procurã cu scadere de 33% din pretiulu ordinaru tôte sericrile aparute la noi scũ trecute in proprietatea nôstra.

La Imprimari'a „Georgiu Lazaru“ in Gherl'a — Szamosujvár se afla de vendiare:

Bucatarés'a nationala séu Carte de Bucate a Bucatariei române, franceze, germâne si magiare de J. C. Hintiescu. Pretiulu e 3 fl. adausu 10 cr. porto postalu.

O lacrima ferbinte de Josifu Stere'a Siulutiu de Carpenisiu; si Continuarea ei **Partea II Din Memoriu** lui Josifu Stere'a Siulutiu de Carpenisiu. Ambele se vendu impreuna cu 1 fl. adausu 10 cr. p. p.

Proverbele Romaniloru. Adunate si edate de J. Hintiescu (Cuprinde 3169 proverbe). Pretiulu e 60 cr. adausu 5 cr. p. p.

Calendariulu Puricelni pre anulu 1880. Cuprinde unu numeru mare de siodenii alese si caricaturi frumose. Pretiulu 25 cr. adausu 5 cr. p. p.

Almanachulu pentru hazu si distractie pe anulu bisextilu 1880. De J. M. Cuprinde unu numeru mare de siodenii alese si caricaturi frumose. Pretiulu e 20 cr. adausu 2 cr. p. p.

Pelerinulu. Nuvela de Giovanni Boccacio. Pretiulu e 15 cr. adausu 2 cr. p. p.

Grise Idis séu Femecea pusa la incercare. Nuvela de Giovanni Boccacio. Pretiulu e 10 cr. adausu 2 cr. p. p.

Braculu in Iadu. Naveleta de Giovanni Boccacio. Pretiulu e 10 cr. adausu 2 cr. p. p.

Soci'a dupa mörte. Poveste chinesis dupa Leon de Rosny tradusa de J. S. Spartali. Pretiulu e 10 cr. adausu 2 cr. p. p.

Suitarulu pacalitu. Poveste populara si amuzanta de Th. Wartie. Pretiulu e 30 cr. adausu 2 cr. p. p.

Basmele Romaniloru. Edate de Librari'a Henricu Dessnandt in Brasiovu. Pana acum a aparutu 12 basme. Fie-care costa 2 cr. — tote la olalta se vendu cu 21 cr. adausu 2 cr. p. p.

Fragmentu istoricu alu Moldo-Romaniloru. Pretiulu e 30 cr. adausu 2 cr. p. p.

Diferi'a (Diphtheritis) si vindecarea ei naturala de Dr. Paulu Vasieiu. Pretiulu 6 cr. adausu 2 cr. p. p.

Catehetic'a Bisericei dreptcredincioase resaritene compusa de Protopresbiterulu Ioanu Stefanelli. Pretiulu e 5 fl. adausu 10 cr. p. p.

Crescerea poporala. Manualu pedagogico-didacticu pentru luminatorii poporali, dupa deregentele preparandialu Ignatiu Päräby, prelucratu de Dr. Augustinu Lauranu. Pretiulu e 1 fl. 30 cr. adausu 10 p. p.

Crest.rulu greco-catolicu dep insu in legea s'a. Manualu cateheticu si istoricu pentru luminatorii poporali — prelucratu dupa actiuni aprobati de Dr. Augustinu Lauranu. Pretiulu e 1 fl. 30 cr. adausu 5. cr. porto postalu.

Ambe opucile acestu adati procurate se vendu cu 2 fl. 20 cr. adausu 10 cr. porto postalu. — Cestu dia urma inse e numai pentru greco-catolici.

Geograf'a tieriloru de sub coron'a Ungariei in legatura cu liniamintele fundamentali a Geografiei universali pentru folosulu scöleloru poporale romane intogmita de Demetriu Varu'a. Pretiulu e 30 cr.

S'au pusu sa tipariu si se potu aboná la Imprimari'a „Georgiu Lazaru“ séu la Redactiunea acestu diurnalu in Gherl'a:

Stuparitul séu indreptariu practicü pentru stupari cu privire speciale la incepatori de Vas. Muresianu. — Prenumeratiunile la acestu scriere de mare insemnatate si necesitate pentru poporulu romanu santu a se face celu multu pâna in finea luaci martie. Pretiulu unui esemplariu e 70 cr. v. a. Totu alu 6-lea esemplariu se dá gratis. — Praes'a de mai multi ani a Dlui auctoru: recomanda in de ajansu acestu opu alu densului; si noi credemu cá nu se va allá unu singuru economu romanu — sciatoriu de carte — care se nu grabesca a si-lu procurá acela — capetându intr'ensulu pentru o bagatela de 70 cr. unu indreptariu practicü intru manuirea unui isveru abundante alu bogatiei nationale.

Carte de Rogatiuni pentru tenerimea romana de ambe secesele. Cuprinde rogatiuni pentru tote trebuintiele si impregiuracile vietiei, compuse in poesia si prosa intr'unu limbagiu fluidu si stilu usioru. — Pretiulu unui esemplariu nelegatu e 25 cr. Cinci esemplare nelegate se vendu cu 1 fl. v. a. Esemplare legate inca se voru allá cu 30, 50, 80 cr. 1 fl., 2., 5 fl. — 10 fl. v. a.

Acc'asi Carte de rogatiuni urmata de **Cantari** la vecornia, utrenia, liturgia, — Catavasiu si alte cantari mai desu obyentore. Pretiulu unui esemplariu nelegatu e 35 cr. Patru esemplare nelegate se vendu cu 1 fl. 20 cr. v. a. Esemplare legate inca se voru allá cu 50, 60, 80 cr. 1 fl., 2 fl., 5 fl. — 10 fl. v. a.

Carte de Rogatiuni urmata de Visulu Preacuratei Vergure Maria. — Pretiulu unui esemplariu nelegatu e 15 cr. Optu esempl. se vendu cu 1 fl. v. a. Esempl. legate inca se voru allá cu câte 20—80 cr.

Nu me uitá. Viersuri si Tertatiuni la morti de tote starile. — Pretiulu unui esemplariu nelegatu e 40 cr. Trei esemplare nelegate se vendu cu 1 fl. v. a. Esemplare legate inca se voru allá cu câte 60 cr., 80 cr. 1 fl. si 2 fl. v. a.

Tote aceste opuri se voru espedá la abonantii, cari voru fi tramisu inainte pretiulu espusu, cu porto francatu din partea nöstra, indata ce voru esi de su tipariu.

IMPRIMARI'A GEORGIU LAZARU in GHERL'A

primesece spre cefectuire grabnica **ori-ce lucrari de imprimari'a** — Bilette de visita, Invitatiuni la cununia, balu etc. Anuncia, Contracte, Rubricate etc. — si comunica in celea 5 diuarie, cari aparu intr'ens'a in mii de esemplarie **totu solulu de publicatiuni** pre lánge pretiurile cele mai moderate.

Tiene DEPOSITU MARE de TIPARITURI de lipsa la oficiale tractuale, parochiale, pretoriale, notariale si comunale — precum si de totu solulu de **papiru si unelte de scrisu.**

100 Bilette de visita 50 cr. — 1 fl.
100 Contracte 1 fl.
100 Plenipotentie 50 „
si tote tipariturele pre 1 cöla
100 cu 1 fl. pre 1/2 cöla 100 cu 50 cr.